

Steg 2: Gör egen vattenfärg med barnen

I steg 2 mot ett giftfritt daghem får ni göra vattenfärg på naturliga råvaror tillsammans med barnen. Ni får testa hur man enkelt kan göra egen vattenfärg och diskutera kring vilka ämnen som kan finnas i köpt material.

Målsättning:

- Pedagogisk verksamhet med barnen: egengjord naturlig vattenfärg
- Inventering av konst- och hobbymaterial. Hitta säkra produkter riktade till barn.

Info:

Konst- och hobbymaterial hör inte under samma lagar och regler som leksaker och produkter riktade till barn utan kan innehålla skadliga ämnen och tungmetaller. De behöver heller inte ha innehållsförteckning eller varna om ämnen som kan vara skadliga för oss och miljön. Köper vi färg från butiken för att måla med barnen är det därför viktigt att välja färger som är menade för barn eller klassas som leksak och har samma kemikaliekra. Fråga efter stärkelsebaserade eller vattenbaserade färger, fria från lösningsmedel och välj gärna miljömärkta färger.

Mycket av konstmaterialen vi köper kan vi göra själva och slipper då onödiga färg-, doft- och konserveringsämnen på samma gång. Denna färg är så att säga naturlig men är allting i naturen säkert för oss? Hur vet vi skillnad på ett ätligt och giftigt bär? Känner barnen igen vilka råvaror som pulvren vi färgsätter med kommer ifrån?

Konst- och hobbymaterial har andra lagkrav än till exempel de som klassas som leksaker och då följer leksaksdirektivet inom EU. Dessa kan därför innehålla ämnen som inte är menade att barn skall hantera och som barn kan vara särskilt känsliga för. Det kan handla om till exempel allergiframkallande ämnen och tungmetaller. Fråga leverantören om det ni tänker köpa klassas som leksak och går under samma kemikaliekra.

Ni kan läsa mer tips om hur vi väljer säkra material i guiden för daghemspersonal på sidorna 12–13.

På vår hemsida hittar ni receptvideon och en filmintroduktion till barnen där dockorna Martha och Carl-Herman handleder er i aktiviteten.

Verksamhet:

Med att upptäcka naturliga färger och göra dem från grunden tillsammans med barnen kan vi både lära oss om naturen, färglära och vi öppnar diskussionen kring ämnen som inte är bra för vår hälsa eller miljö. Upptäck gärna fler färger från skafferiet t.ex. bärpulver, morot, chlorella, med mera.

När vi involverar barnen i aktiviteten blir de delaktiga i hela processen och ger mervärde åt målandet. De får se hur färger blir till och förstår varifrån vissa färger kan komma. För de yngsta barnen räcker det ofta med att få måla. Dessa naturliga vattenfärger är dessutom lämpliga för de allra minsta i och med att det är enkelt att doppa och sätta till pappret, utan att behöva gnugga en pigmentkaka emellan.

Dessa färger är ätbara även om de knappast är särdeles goda. Här tar vi gärna upp att allting som är naturligt, kommer från naturen är ändå inte säkert. Vi behöver till exempel lära oss skillnaden på ätliga och giftiga bär.

Visste ni?

De enklaste färgerna att få fram från naturen är gult, rött, brunt och grått. Blå färg är ovanlig att få och svart är sällsynt. Grön färg har människans öga lättast att se och röd färg kommer människan bäst ihåg. Alla ser färger lite olika vilket gör målning till en aktivitet där allting blir rätt.

Ni kan använda vattenfärgen för att göra egen fingerfärg också. Recept hittar ni nedan och på hemsidan martha.fi/giftfritt.

KÖR IGÅNG

Steg 1: Koka upp färgerna och låt dem svalna, med barnen eller gör klart på förhand.

Steg 2: Ta fram papper, penslar, burkar för färg, målarduk och förkläden.

Steg 3: Titta på Martha och Carl-Hermans instruktionsvideo med barnen och fundera kring skadliga ämnen som kan finnas och hur vi kan undvika dessa.

Steg 4: Måla och undersök!

Steg 5: Diskutera med barnen vad ni gjort för kemikaliesmarth aktivitet och hur dessa färger skiljer sig från andra färger de använt. Tagga gärna [#giftfrittdagis](https://twitter.com/giftfrittdagis) [#marthaforbundet](https://twitter.com/marthaforbundet) ifall ni lägger ut bilder av era målningar på sociala medier.

Steg 6: Låt målningarna torka och studera era konstverk.

Skaparglädje!

RECEPT PÅ VATTENFÄRG

Färgen är färskvara och bör därför användas inom några dagar. Förvara i kylskåp.

- 2 dl vatten
- ½ tsk salt
- 1½ msk pulver eller 1½ dl färsk vara

Koka upp alla ingredienser. Låt svalna och sila bort bitar av färsk vara. Häll upp färgen i en glasburk och måla.

Röd: paprikapulver (rödorange) bärpulver (ljusrosa), rödbeta

Gul: pulver av gurkmeja, morot, lökskal från gul lök

Blå: frysta blåbär eller pulver av blåbär, rödkål

Grön: spenatpulver eller chlorella

RECEPT PÅ FINGERFÄRG

Kom ihåg: Fingerfärgen är färskvara och bör ej återanvändas.

Fingerfärg

- ½ dl mjöl
- ½ dl vatten
- Pigment eller vattenfärg

Börja med vattenfärgen: Koka upp alla ingredienser. Låt svalna och sila.

Häll upp färgen i en glasburk.

Gör sedan fingerfärgen: Rör ner vatten i mjölet och blanda till en jämn smet.

Tillsätt vattenfärg tills fingerfärgen får en lämplig styrka. Börja måla.

Glutenfri fingerfärg

- 1 matsked potatismjöl
- 2dl kokande vatten
- pigment/vattenfärg

Denna fingerfärg kan du göra antingen på spis eller med hjälp av vattenkokare. På spisen blandar du potatismjöl och kallt vatten i en kastrull och värmer upp tills det sjuder. Du kan reglera tjockheten beroende på hur länge du kokar. Tänk på att ifall du använder vattenfärgen som pigment för färg kommer tjockheten att tunnas ut en aning.

Med vattenkokare börjare du med att blanda potatismjöl och en halv deciliter kallt vatten medan vattnet börjar koka. Häll sedan 1,5 deciliter hett vatten och rör om. Efter en stunds omrörning blir färgen tjockare.

Dela upp fingerfärgsbasen i skålar och tillsätt pigmentpulver eller vattenfärg till den styrka du önskar.

TIPS!

Blev det fläckar av färgen som inte lossar med tvål och vatten? Ingen panik, prova dessa tips.

- För fläckar av röda bär och blåbär: doppa fläcken i kokande vatten. Gamla fläckar kan blötläggas i surmjölk före tvätt.
- För fläckar av gurkmeja och paprika: gnid in eller blötlägg fläcken med citronsaft
- För fläckar av spenat: skölj direkt med kallt vatten. Den skurna sidan av en rå potatis kan gnuggas på gamla fläckar, skölj och tvätta.
- På ljusa kläder kan du bleka fläckar på kläderna i ett soligt fönster för att återfå en skinande vit färg.